

Ainekava

Muusika

Klass: 12. klass	Tunde nädalas: 1
------------------	------------------

Ainekava aluseks on riiklik õppekava ja selle lisa nr 3 https://www.riigiteataja.ee/aktilisa/1080/3202/3006/18m_gym_lisa3.pdf Põltsamaa Ühisgümnaasiumi ainekavas on välja toodud rõhuasetused, kooli eripärast tulenevalt olulisim. Kooli ja valdkonna eripärad on kirjeldatud kooli õppekava üldosas ning valdkonnakavades.

Õppeaine kirjeldus

Muusikal kui universaalsel suhtlusvahendil on läbi aegade olnud tähtis osa laste ja noorte vaimsel, moraalsel ning esteetilisel kasvatamisel. Muusikaõpetuse taotlus on luua muusikateadmiste, -oskuste ja -kogemuste süsteem.

Üldhariduskooli muusikaõpetuse eesmärk

on tekitada huvi muusika ja musitseerimise vastu ning kujundada harmoonilist ja loovat isiksust. Ühislaulmise ning koorilauluga arendatakse sotsiaalseid oskusi, kujundatakse rahvuslikku eneseteadvust ja isamaa-armastust. Muusikaõpetuse lahutamatu osa on osalus kooli kontserdielul, et õpilased omandaksid kogemusi nii esineja, kuulaja kui ka korraldajana. M

Kooliastme teadmised, oskused ja hoiakud

Õpilane:

- 1) huvitub muusikast kui kunstiliigist, väärtustab helikultuuri eri ilminguid, teadvustab ja arendab muusikategevuste kaudu oma võimeid;
- 2) teadvustab ning mõistab muusika ja muusikalise suhtlemise rolli enda vaimse, füüsilise ja emotsionaalse tasakaalustamise võimalusena, identiteedi kujundajana ning ümbritseva maailma mõtestajana; on kujundanud valmisoleku elukestvaks muusikaharrastuseks;
- 3) osaleb aktiivselt musitseerimises: tegutseb koos teistega, vastutab enda tegevuse eest rühmas (klassis, kooris, ansamblis vm);
- 4) teadvustab ennast rahvuskultuuri kandjana: väärtustab Eesti muusikatraditsioone ja on nende edasikandja laulja ja/või pillimängijana ning osaleb laulupidudel;
- 5) seostab muusikat ja helikultuuri teiste eluvaldkondadega, mõistab kultuuri, ühiskonna, teaduse ja tehnoloogia omavahelisi seoseid;
- 6) rakendab omandatud muusikateadmisi ja -oskusi loometegevuses: julgeb katsetada, aktsepteerib enda ja kaaslaste muusikalise eneseväljenduse viise;
- 7) suhtub kriitilis-loovalt muusika ja kultuurimaastiku ilmingutesse, muusikaüritustel ja õppekäikudel kogetusse, oskab oma arvamusi teadmiste põhjal analüüsida ja tõlgendada;
- 8) valib endale meelepärase(d) muusikaga tegelemise viisi(d), hindab oma kogemust ja jagab seda kaaslastega;
- 9) mõistab enda õigusi ja kohustusi helikultuuri tarbijana, oskab hinnata muusikamaailmas tegutsevate inimeste tööd;
- 10) tegutseb eetilisel ja ohutult (sh autoriõigust arvestades) nii reaalses kui ka virtuaalses

kultuurikeskkondades, suhtub kriitiliselt infotehnoloogia ja meedia kujundatud keskkonda

Hindamine

Hinnatakse kursuse jooksul 3 hindelist kokkuvõtvat kirjalikku tööd.

Töö sisaldab antud kindla ajastu

Põhimõisteid

- Heliloojate tähtsamaid tööde sisu ja ülesehituse kirjeldust
- Kuulsamate teoste äratundmist kuulamisel, žanri määramist
- Arvamuse avaldamine / arvustuse kirjutamine muusikaürituse (kontsert, muusikalavastus) ja/või õppekäikude kohta.
- Loovprojekt koostöös kunsti- ja ajaloo õpetajaga: videoklipi loomine kultuuriväärtuslikest ehitistest.

Õpitulemused	Õppesisu	Üldpädevused, läbivad teemad, lõimingud
Õpilane: 1. leiab seoseid paikkonna, Eesti ja Euroopa muusikakultuuri vahel; 2. teab Eesti heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ja muusika suursündmusi; tunneb eesti pärimusmuusikat, rahvusliku muusikakultuuri sünni- ja arengulugu ning loob seoseid Eesti muusikakultuuri mineviku ja nüüdisaja vahel; 3. võrdleb käsitletud ajastute (keskaja, renessansi, baroki, klassitsismi, romantismi, 20. sajandi) üldkultuurilist tausta; loob seoseid varasemate aegade ja nüüdisaja muusikakultuuri vahel ning mõistab muusika rolli eri ajastuil; 4. eristab ja võrdleb muusikanäidete varal eri ajastute muusikat; põhjendab oma arvamust, toetudes teadmistele ning muusika oskussõnavarale; 5. leiab infot allikakriitiliselt: koostab essee, referaadi, muusikaürituse arvustuse või lühiuurimuse, kasutades	Pärimusmuusika. Folkloor, regilaul ja regilaulu liigid, rahvapillid, rahvatantsud, uuem rahvalaul, laulumängud. Pärimusmuusika seosed nüüdisajaga. Muusikanäited eesti pärimusmuusikast. Rahvuslikkuse kujunemine Eesti muusikas. Koorikultuuri ja laulupidude traditsiooni kujunemine ning seosed nüüdisajaga. Esimesed rahvuslikud heliloojad. Muusikanäidete valik järgmiste heliloojate loomingust: Aleksander Kunileid, Friedrich Saebelman, Karl August Hermann. 20. sajandi I poole muusikastiilid ja suunad (hilisromantism, impressionism, ekspressionism, neoklassitsism). Ajastu kultuurilooline taust ja muusika väljendusvahendid. Muusikastiile tutvustatakse muusika kuulamise kaudu valikuliselt järgmiste heliloojate loomingust: Gustav Mahler, Richard Strauss, Claude Debussy, Maurice Ravel, Igor Stravinski, Arnold Schönberg jt. Eesti professionaalse muusikakultuuri kujunemine. 20. sajandi I poole muusikastiilide ja suundade mõjud Eesti heliloojate loomingus. Eesti esimesed professionaalsed heliloojad ja	Lõiming teiste õppeainetega Eesti keel. Muusika oskussõnavara omandamine; laulusõnade tähenduse selgitamine; laulusõnade loomine. Kirjandus. Kirjandustunnis käsitletavate luuletajate tekstidel põhinevate laulude laulmine; laulutekstina kasutatava luuletuse kui terviku mõistmine; tundmatute sõnade ja väljendite tähenduse väljaselgitamine; Kehaline kasvatus. Hingamine; rüht; koordinatsioon; rütm; mäng kehapillil; laulu- ja ringmängud, erinevate rahvaste tantsud; tippспортlane <i>versus</i> tippmuusik. Kunst. Kunstistiilidele omaste tunnuste avaldumine erinevates kujutava kunsti valdkondades ja muusikas. Muusika ja kunsti arenguloo seosed, sealhulgas eesti muusika ja eesti kunsti arenguloo seosed. Bioloogia. Hingamine ja hingamiselundid, hääl, hääleorgan, resonaatorid, hääle tekitamine, hääle tervishoid, häälemurre, kastraatlauljad, kuulmine, kuulumisorgan, absoluutne kuulmine Füüsika. Akustika: heliallikas, võnkumine ja helilaine võngete sagedus, helilaine, helikõrgus, absoluutne kuulmine, heli omadused, heli omaduste mõõtühikud, kaja, müra Matemaatika. Taktimõõt kui aritmeetilise jada vahe; Vormiõpetus). Ajalugu. Erinevate ajalooperioodide peegeldused Eesti ja Euroopa muusikakultuuris,

infotehnoloogia ning digivõimalusi; 6. teeb valiku muusikaga tegelemise võimalustest, seostab muusikat enda vaimse, füüsilise ja emotsionaalse heaoluga, teab muusikaga seonduvaid elukutseid ning õppimisvõimalusi; 7. väljendab oma arvamust ning analüüsib kuulatud ja/või virtuaalseid muusikaüritusi ja õppekäike, rakendades omandatud teadmisi ning muusikasõnavara; 8. kasutab muusikat kuulates digikeskkondi ja -rakendusi; 9. teab autorikaitse seadust ja järgib seda muusikategevustes.	muusikud, esimesed sümfoonilised ja vokaalsümfoonilised suurteosed eesti muusikas. Rahvusliku helikeele kujunemine koorimuusikas, vokaal- ja instrumentaalmuusikas ning lavamuusikas. Muusikanäidete valik järgmiste heliloojate loomingust: Miina Härma, Mihkel Lüdigi, Rudolf Tobias, Artur Kapp, Mart Saar, Cyrillus Kreek, Heino Eller, Evald Aav, Eduard Tubin jt. Ülevaade 20. sajandi II poole muusikastiilidest ja -suundadest (avangardism, postmodernism). Muusikastiile tutvustatakse muusika kuulamise kaudu valikuliselt järgmiste heliloojate loomingust: John Cage, Pierre Boulez, Karlheinz Stockhausen, Steve Reich, Philip Glass jt. Eesti muusika ja muusikaelu 20. sajandi II poolel. 20. sajandi II poole muusikasuundade peegeldused eesti koori- ja instrumentaalmuusikas. Uued suunad 21. sajandil. Rahvuskultuuri kaotused 1940-1955, süvamuusika arengusuunad nõukogude okupatsiooni tingimustes, laulev revolutsioon, muusika taasiseseisvunud Eestis. Muusikanäited valikuliselt järgmiste heliloojate loomingust: Eduard Tubin, Gustav Ernesaks, Veljo Tormis, Ester Mägi, Eino Tamberg, Jaan Rääts, Arvo Pärt, Lepo Sumera, Raimo Kangro, Alo Mattiisen, Urmas Sisask, Erkki-Sven Tüür, Peeter Vähi, Sven Grünberg, Helena Tulve, Tõnu	oluliste ajaloosündmuste kajastumine muusikateoste teemana; muusika ajaloo mõjutajana; informatsiooni tõlgendamine. Ajaloo isikustamine heliloojate ja interpretide elulugude käsitlemisel. Muusika roll Eesti ajaloos, ajaloosündmuste mõju eesti muusikale. Võõrkeeled. Riigid, rahvad, nende kultuur ja heliloojad, interpreedid. Võõrkeelsed laulud: võõrkeelsete tekstide hääldamine, sõnumi mõistmine. Oma emakeele ja rahvuskultuuri väärtustamine. Vaba aeg: lemmiklaulud, artistid, muusikaharrastused. Lõiming läbivate teemadega Elukestev õpe ja karjääri kujundamine. Õppekäikudel kontsertidele, muuseumidesse jne puututakse vahetult kokku töömaailmaga. Töövarjupäevad annavad võimaluse tutvuda erinevate muusikast lähtuvate elukutsetega: muusikaõpetaja, helilooja, dirigent, interpret, helitehnik, produtsent, mänedžer jne. Muusikalise eneseväljenduse abil kujundatakse õpilaste individuaalset eripära, avatakse ja avardatakse võimalusi muusikaga tegelda ja muusikast rõõmu tunda ning toetatakse elukestva muusikaharrastuse teket. Tutvustatakse muusikaalaseid edasiõppimise võimalusi. Kultuuriline identiteet. Taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks. Õpilased võtavad osa ühiseid väärtusi kujundavatest kunstisündmustest nii esineja kui publikuna (näitused, muuseumid, kontserdid ja etendused). Tähtis on noorte endi osalemine/esinemine laulupidudel, muusika- ja kunstiüritustel, samuti osavõtt ülekoolilistest,
---	---	--

	Kõrvits, Pärt Uusberg, Jüri Reinvere, Alisson Kruusmaa jt. Mõisted Rahvamuusika, pärimusmuusika, kunstmuusika, regilaul, regivärss, uuem rahvalaul, vaimulik rahvalaul, rahvapillid, <i>liedertafel</i>’i-stiil, rahvusromantism, rahvuslik ärkamisaeg, laulupidu, hilisromantism, impressionism, neo-klassitsism, ekspressionism, avangardism, postmodernism, minimalism, pluralism, eklektika, atonaalsus, tonaalsus, aleatoorika, dodekafoonia, kromaatileine helirida, dissonants, konsonants, <i>happening</i> ja <i>performance</i> (tegevuskunst), elektron-muusika, klaster, multimeedia, tintinnabuli, nüüdismuusika, tegevuskunst, popmuusika, levimuusika, süvamuusika.	maakondlikest ja riiklikest võistlustest. Kujundatakse teadlikke näituse-, teatri- ja kontserdikülastajaid, mis omakorda aitab tõsta inimeste elukvaliteeti. Teabekeskond ja meediakasutus. Teadvustatakse ja väärtustatakse muusikateose autorsust. Suunatakse kriitiliselt hindama teabe usaldusväärsust. Teadvustatakse internetis leiduvaid võimalusi ja ohtusid ning õpitakse enda privaatsuse kaitsmist. Tehnoloogia ja innovatsioon. Õppijat suunatakse tehnoloogiat kasutama oma õppimise ja töö tõhustamiseks, samuti arendama loovust. Tervis ja ohutus. Teadvustatakse muusikalise suhtlemise rolli vaimse, füüsilise ja emotsionaalse tasakaalustamise võimalusena. Pööratakse tähelepanu müra kahjulikkusele keskkonnas ning inimehale ja muusikainstrumentide ohutule ja otstarbekale kasutamisele. Väärtus ja kõlblus. Väärtustatakse muusikat ning muusikategevusi kultuuri ja igapäevaelu rikastajana; osaletakse aktiivselt musitseerimises (klassis, kooris, ansamblis) väärtustatakse kodukoha, Eesti muusikapärandit ja nüüdismuusikat. Järgitakse kontserdikülastaja hea käitumise tavaid; osaletakse ülekoolilistel, linna või maakonna muusikaüritustel; väärtustatakse ühislaulmist ja laulupidude traditsiooni edasi kandmist koorilaulja ja/või pillimängijana. Õpilast suunatakse: analüüsima erinevate ajastute (klassitsism, romantism) muusikat ja kultuuri, suhtuma kriitilis-loovalt muusika ja kultuurimaastiku
--	--	---

		ilmingutesse, muusikaüritustel ja õppekäikudel kogetusse ning oma arvamusi teadmiste põhjal analüüsima ja tõlgendama; mõistma enda õigusi ja kohustusi helikultuuri tarbijana Lõiming üldpädevustega Kultuuri- ja väärtuspädevus. Muusika kuulamine ning õppekäigud kultuuriloolistesse paikadesse, kontsertidele ja muusikaetendustele aitavad samuti kaasa kultuuri- ja väärtuspädevuse kujunemisele. Sotsiaalne ja kodanikupädevus. Koostöövalmidust kujundavad ning üksteise toetamist aitavad ühislaulmine, pillimäng, õppekäigud, Muusikateoste üle arutledes harjuvad õpilased oma seisukohti kaitsma ning teiste arvamustest lugu pidama. Arutlused, kus muusikateoste üle arutledes harjutavad ja harjuvad õppijad selgitama ja kaitsma oma seisukohti ning kuulama ja arvestama teiste arvamustega. Enesemääratluspädevus. Muusikatundides saab õppija tagasisidet nii õpetajalt kui ka klassikaaslastelt enda erinevatele tegevustele (laulmine, pillimäng, tantsimine, käitumine jne), mille kaudu on õppijal võimalik muuta enda sooritust või käitumist. Saadud tagasiside toetab õppija muusikaliste võimete/oskuste arengut Suhtluspädevus. Muusikas on olulisel kohal muusikateostest, -stiilidest, -ajastutest jms kõnelemine, kasutades nii korrektset emakeelt kui ka muusikamitteverbaalset keelt. Digipädevus. Muusikaõppes kasutatakse digivahendeid info otsimiseks, kogumiseks, töötlemiseks, muusika loomiseks ja esitamiseks. Ollakse teadlik digivahendite kasutamisega
--	--	--

		kaasneda võivatest terviseriskidest. Loomingu jagamisel internetis tegutsetakse vastutustundlikult. Lõiming teiste õppeainetega Eesti keel. Muusika oskussõnavara omandamine; laulusõnade tähenduse selgitamine; laulusõnade loomine. Kirjandus. Kirjandustunnis käsitletavate luuletajate tekstidel põhinevate laulude laulmine; laulutekstina kasutatava luuletuse kui terviku mõistmine; tundmatute sõnade ja väljendite tähenduse väljaselgitamine; Kehaline kasvatus. Hingamine; rüht; koordinatsioon; rütm; mäng kehapillil; laulu- ja ringmängud, erinevate rahvaste tantsud; tippsporlane <i>versus</i> tippmuusik. Kunst. Kunstistiilidele omaste tunnuste avaldumine erinevates kujutava kunsti valdkondades ja muusikas. Muusika ja kunsti arenguloo seosed, sealhulgas eesti muusika ja eesti kunsti arenguloo seosed. Bioloogia. Hingamine ja hingamiselundid, hääl, hääleorgan, resonaatorid, hääle tekitamine, hääle tervishoid, häälemurre, kastraatlauljad, kuulmine, kuulmisorgan, absoluutne kuulmine Füüsika. Akustika: heliallikas, võnkumine ja helilaine võngete sagedus, helilaine, helikõrgus, absoluutne kuulmine, heli omadused, heli omaduste mõõtühikud, kaja, müra Matemaatika. Taktimõõt kui aritmeetilise jada vahe; Vormiõpetus). Ajalugu. Erinevate ajalooperioodide peegeldused Eesti ja Euroopa muusikakultuuris, oluliste ajaloosündmuste kajastumine muusikateoste teemana; muusika ajaloo mõjutajana; informatsiooni tõlgendamine.
--	--	--

		Ajaloo isikustamine heliloojate ja interpreetide elulugude käsitlemisel. Muusika roll Eesti ajaloos, ajaloosündmuste mõju eesti muusikale. Võõrkeeled. Riigid, rahvad, nende kultuur ja heliloojad, interpreedid. Võõrkeelsed laulud: võõrkeelsete tekstide hääldamine, sõnumi mõistmine. Oma emakeele ja rahvuskultuuri väärtustamine. Vaba aeg: lemmiklaulud, artistid, muusikaharrastused. Lõiming läbivate teemadega Elukestev õpe ja karjääri kujundamine. Õppekäikudel kontsertidele, muuseumidesse jne puututakse vahetult kokku töömaailmaga. Töövarjupäevad annavad võimaluse tutvuda erinevate muusikast lähtuvate elukutsetega: muusikaõpetaja, helilooja, dirigent, interpreet, helitehnik, produtsent, mänedžer jne. Muusikalise eneseväljenduse abil kujundatakse õpilaste individuaalset eripära, avatakse ja avardatakse võimalusi muusikaga tegelda ja muusikast rõõmu tunda ning toetatakse elukestva muusikaharrastuse teket. Tutvustatakse muusikaalaseid edasiõppimise võimalusi. Kultuuriline identiteet. Taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks. Õpilased võtavad osa ühiseid väärtusi kujundavatest kunstisündmustest nii esineja kui publikuna (näitused, muuseumid, kontserdid ja etendused). Tähtis on noorte endi osalemine/esinemine laulupidudel, muusika- ja kunstiüritustel, samuti osavõtt ülekoolilistest, maakondlikest ja riiklikest võistlustest. Kujundatakse teadlikke näituse-, teatri- ja
--	--	--

		kontserdikülastajaid, mis omakorda aitab tõsta inimeste elukvaliteeti. Teabekeskond ja meediakasutus. . Teadvustatakse ja väärtustatakse muusikateose autorsust. Suunatakse kriitiliselt hindama teabe usaldusväärsust. Teadvustatakse internetis leiduvaid võimalusi ja ohtusid ning õpitakse enda privaatsuse kaitsmist. Tehnoloogia ja innovatsioon. Õppijat suunatakse tehnoloogiat kasutama oma õppimise ja töö tõhustamiseks, samuti arendama loovust. Tervis ja ohutus. Teadvustatakse muusikalise suhtlemise rolli vaimse, füüsilise ja emotsionaalse tasakaalustamise võimalusena. Pööratakse tähelepanu müra kahjulikkusele keskkonnas ning inimehale ja muusikainstrumentide ohutule ja otstarbekale kasutamisele. Väärtus ja kõlblus. Väärtustatakse muusikat ning muusikategevusi kultuuri ja igapäevaelu rikastajana; osaletakse aktiivselt musitseerimises (klassis, kooris, ansamblis) väärtustatakse kodukohta, Eesti muusikapärandit ja nüüdismuusikat. Järgitakse kontserdikülastaja hea käitumise tavaid; osaletakse ülekoolilistel, linna või maakonna muusikaüritustel; väärtustatakse ühislaulmist ja laulupidude traditsiooni edasi kandmist koorilaulja ja/või pillimängijana. Õpilast suunatakse: analüüsima erinevate ajastute (klassitsism, romantism) muusikat ja kultuuri, suhtuma kriitilis-loovalt muusika ja kultuurimaastiku ilmingutesse, muusikaüritustel ja õppekäikudel
--	--	---

		kogetusse ning oma arvamusi teadmiste põhjal analüüsima ja tõlgendama; mõistma enda õigusi ja kohustusi helikultuuri tarbijana Lõiming üldpädevustega Kultuuri- ja väärtuspädevus. Muusika kuulamine ning õppekäigud kultuuriloolistesse paikadesse, kontsertidele ja muusikaetendustele aitavad samuti kaasa kultuuri- ja väärtuspädevuse kujunemisele. Sotsiaalne ja kodanikupädevus. Koostöövalmidust kujundavad ning üksteise toetamist aitavad ühislaulmine, pillimäng, õppekäigud, Muusikateoste üle arutledes harjuvad õpilased oma seisukohti kaitsma ning teiste arvamustest lugu pidama. Arutlused, kus muusikateoste üle arutledes harjutavad ja harjuvad õppijad selgitama ja kaitsma oma seisukohti ning kuulama ja arvestama teiste arvamustega. Enesemääratluspädevus. Muusikatundides saab õppija tagasisidet nii õpetajalt kui ka klassikaaslastelt enda erinevatele tegevustele (laulmine, pillimäng, tantsimine, käitumine jne), mille kaudu on õppijal võimalik muuta enda sooritust või käitumist. Saadud tagasiside toetab õppija muusikaliste võimete/oskuste arengut Suhtluspädevus. Muusikas on olulisel kohal muusikateostest, -stiilidest, -ajastutest jms kõnelemine, kasutades nii korrektset emakeelt kui ka muusikamitteverbaalset keelt. Digipädevus. Muusikaõppes kasutatakse digivahendeid info otsimiseks, kogumiseks, töötlemiseks, muusika loomiseks ja esitamiseks. Ollakse teadlik digivahendite kasutamisega kaasneva võimalikest terviseriskidest. Loomingu
--	--	--

		jagamisel internetis tegutsetakse vastutustundlikult.